

นิพนธ์ต้นฉบับ

อุปสรรคต่อภาวะผู้นำและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ

ในมุมมองของทันตแพทย์หัวหน้าฝ่ายทันตสาธารณสุข โรงพยาบาลชุมชนในภาคใต้

เต็มสิริ ป.ปาน * จุฑามณี ตระกูลมุกดา ** ณัฐพร ยูรวงศ์ ***

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์แบบตัดขวางนี้ต้องการศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของทันตแพทย์หัวหน้าฝ่ายทันตสาธารณสุขทุกคนในโรงพยาบาลชุมชนภาคใต้จำนวน 134 คน เก็บข้อมูลระหว่างพฤศจิกายน 2559 ถึงกุมภาพันธ์ 2560 ด้วยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้กลุ่มตัวอย่างเขียนตอบด้วยตนเองและส่งกลับแบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคลและคำถามปลายเปิดด้านปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนา ไคสแควร์ และฟิชเชอร์เอ็กแซกเทสท์ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การจำแนก จัดกลุ่ม และวิเคราะห์เนื้อหาโดยผู้วิจัย 2 คน มีอัตราตอบกลับร้อยละ 76.9 อุปสรรคต่อภาวะผู้นำได้แก่ ปัญหาด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ผู้ร่วมงาน องค์กร และอื่นๆ ร้อยละ 74.8, 17.5, 9.7 และ 3.9 ตามลำดับ พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างระดับการศึกษาสูงสุดกับอุปสรรคด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ส่วนอุปสรรคด้านองค์การสัมพันธ์กับตำแหน่งปัจจุบันและระยะเวลาเป็นหัวหน้าฝ่ายอย่างมีนัยสำคัญ ด้านการพัฒนาภาวะผู้นำ มีข้อเสนอให้ใช้แนวทางพัฒนาตนเองในสัดส่วนมากที่สุด (ร้อยละ 34.0) รองลงมาเป็น การเข้าอบรมด้านภาวะผู้นำ การบริหาร และทักษะอื่นๆ (ร้อยละ 30.1) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากทันตแพทย์หัวหน้าฝ่ายด้วยกันและผู้มีประสบการณ์หรือผู้นำที่ประสบความสำเร็จ (ร้อยละ 14.6) และการเสริมทักษะภาวะผู้นำในหลักสูตรปริญญาตรี (ร้อยละ 9.7) พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างระดับการศึกษาสูงสุดกับการเสนอให้เสริมทักษะภาวะผู้นำในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต ส่วนการเสนอให้พัฒนาภาวะผู้นำในแนวทางอื่นนั้นสัมพันธ์กับตำแหน่งปัจจุบันและระยะเวลาที่เป็นหัวหน้าฝ่ายอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ อุปสรรคต่อภาวะผู้นำ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ ทันตแพทย์ หัวหน้าฝ่ายทันตสาธารณสุข โรงพยาบาลชุมชน

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพช่องปาก ปีการศึกษา 2558 คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90112

** ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90112

*** ภาควิชาทันตกรรมป้องกัน คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90112

*** สถาบันวิจัยโรคที่พบบ่อยในช่องปากและวิทยาการระบาด มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90112

ติดต่อผู้พิมพ์หลัก ณัฐพร ยูรวงศ์ อีเมล: nattaporn.p@psu.ac.th

Original article

Leadership barriers and the development in the perspective of dentists as heads of dental public health department in southern community hospitals

Temsiri Por Pan*, Jutamanee Trakulmututa**, Nattaporn Youravong ***

Abstract

The objectives of this analytical study were to study the leadership barriers and leadership development among 134 heads of dental department in southern community hospitals. The data was collected during November 2016 to February 2017 using self-administered questionnaire which consisted of personal data and the open-ended questions about the leadership barriers and development approaches in their perspectives. The quantitative data was analyzed using descriptive statistics, chi-square and Fisher's exact test which significant level was set at 0.05. The qualitative data was carried out by classifying, grouping and content analysis by 2 researchers. The response rate was 76.9%. The barrier aspects were their traits and insufficient skill, factors related to their colleague, organization aspect, and others 74.8, 17.5, 9.7 and 3.9 percent, respectively. The highest educational level was significantly related to the barrier of traits and skill whereas professional positions and the number of years as the department head were significantly related to the organization aspect. Leadership development approaches were suggested such as self-developments (34.0 percent), taking a leadership training course (30.1 percent), sharing experiences among department heads or successful leaders (14.6 percent), and enhancement of leadership development in undergraduate curriculum (9.7 percent). The highest educational level was significantly related to the suggestion of enhancing leadership in undergraduate curriculum. Whereas professional positions and the number of years as the department head were significantly related to other aspect suggestion.

Keywords: leadership barrier, leadership development, dentist, head of dental department, community hospital

* Master degree student, Master of Science in Oral Health Sciences, academic year 2015, Faculty of Dentistry, Prince of Songkla University, Hatyai, Songkhla 90112

** Department of Public Administration, Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University, Hatyai, Songkhla 90112

*** Department of Preventive Dentistry, Faculty of Dentistry, Prince of Songkla University, Hatyai, Songkhla 90112

*** Common Oral Diseases and Epidemiology Research Center, Prince of Songkla University, Hatyai, Songkhla 90112

Correspondence to Nattaporn Youravong e-mail: nattaporn.p@psu.ac.th